RAAD VAN STATE, AFDELING BESTUURSRECHTSPRAAK

VOORZITTER VAN DE XIIe KAMER

A R R E S T

nr. 219.677 van 7 juni 2012
in de zaak A. 205.087/XII-6967

In zake: Jill VAN MEERBEECK
bijgestaan en vertegenwoordigd door
advocaat Jim Deridder
kantoor houdend te 2018 Antwerpen
Mechelsesteenweg 210 A/10
bij wie woonplaats wordt gekozen

tegen:

de GEMEENTE TERVUREN
bijgestaan en vertegenwoordigd door
advocaat Ann Coolsaet
kantoor houdend te 2018 Antwerpen
Arthur Goemaerelei 69
bij wie woonplaats wordt gekozen

I. Voorwerp van de vordering

1. De vordering, ingesteld op 4 juni 2012, strekt tot de schorsing bij uiterst dringende noodzakelijkheid van de tenuitvoerlegging van de beslissing van 29 mei 2012 van het college van burgemeester en schepenen van de gemeente Tervuren waarbij Jill Van Meerbeeck bij tuchtmaatregel "de onmiddellijke, definitieve uitsluiting" uit het gemeentelijk Instituut voor Technisch Onderwijs Tervuren wordt opgelegd.

II. Verloop van de rechtspleging

2. De verwerende partij heeft een nota ingediend.

De partijen zijn opgeroepen voor de terechtzitting, die heeft plaatsgevonden op 7 juni 2012, om 10.00 uur.

Staatsraad Geert Van Haegendoren heeft verslag uitgebracht.

Advocaat Jim Deridder, die verschijnt voor de verzoekende partij en advocaat Ann Coolsaet, die verschijnt voor de verwerende partij, zijn gehoord.

Auditeur Jurgen Neuts heeft een met dit arrest eensluidend advies gegeven.

Er is toepassing gemaakt van de bepalingen op het gebruik der talen, vervat in titel VI, hoofdstuk II, van de wetten op de Raad van State, gecoördineerd op 12 januari 1973.

III. Feiten

3. Verzoekster is tijdens het schooljaar 2011-2012 ingeschreven als leerling in het tweede jaar van de derde graad van het gemeentelijk Instituut voor Technisch Onderwijs Tervuren (hierna ook kort: het GITO), opleiding Verzorging.

Als onderdeel van de geïntegreerde proef loopt verzoekster onder meer stage in verzorgingsinstellingen. Over die stages verhaalt verzoekster in het inleidend verzoekschrift:

> "In het raam van de stage moeten de leerlingen dagelijks een aanwezigheidslijst laten aftekenen door een daartoe bevoegd personeelslid van de stage-instelling. Dit stelt de leerlingen regelmatig voor praktische problemen, omdat op het einde van de stagedag (11u00 op woensdag, 15u00 op andere schooldagen) vaak geen bevoegd personeelslid aan te treffen is, hetzij wegens koffiepauze, hetzij wegens verplichtingen ergens in de instelling. Dit heeft een aantal leerlingen ertoe gebracht om de aanwezigheidslijst op het einde van de dag dan occasioneel zelf af te tekenen. Zo ook in het geval van verzoekster."

Een en ander levert verzoekster een tuchtonderzoek op, de school is van oordeel dat verzoekster fraude heeft gepleegd. Volgens de nota van verwerende partij:

> "blijken de volgende vaststellingen, die worden ondersteund door ondertekende verklaringen van de verantwoordelijken van de stageplaatsen:
> • Stageplaats WZC Bertem De Vleugt: minstens 26 vervalste handtekeningen van minstens 6 personen. Ze is er ook enkele malen om 11 uur doorgegaan i.p.v. om 15 uur.
> • KDV Bertem Elfenbos: minstens 8 vervalste handtekeningen van minstens 2 personen.
> • WZC Bertem De Kouter: minstens 6 vervalste handtekeningen van 1 persoon ontdekt.
> • Gezinszorg Tervuren: 4 vervalste handtekeningen van 2 personen."

Op 2 mei 2012 stuurt verzoekster een e-mail aan de directie om zich te excuseren. Zij wijst erop wel steeds aanwezig te zijn geweest "vanaf het uur [waarop] ik op mijn stage moest zijn, tot wanneer ik op [mijn] stage moest blijven", dat zij zoals geweten topsport beoefent en dat haar moeder haar "steeds juist om 15h kwam halen om zo direct naar Namen te rijden omdat [zij] reeds om 16h training had". Zij wijst op haar goede resultaten en vraagt "een eerlijke kans om mijn jaar op een correcte manier af te werken".

De vakwerkgroep Personenzorg op 4 mei 2012 en de klassenraad op 7 mei 2012 adviseren een onmiddellijke uitsluiting van verzoekster.

Op 9 mei 2012 beslist de directie van de school tot haar definitieve uitsluiting van de school vanaf 10 mei 2012. Aan verzoekster wordt meegedeeld dat zij in de school blijft ingeschreven "tot 2012-06-29 of tot op het moment dat voor haar een andere school werd gevonden".

Overeenkomstig het schoolreglement gaat verzoekster hiertegen op 15 mei 2012 in beroep bij het college van burgemeester en schepenen. Op de hoorzitting blijkt, voor het eerst, dat niet alleen verzoekster maar ook haar vader doch met haar medeweten, de lijsten zou hebben getekend.

Na verzoekster en haar raadsman te hebben gehoord, bevestigt het college met de thans bestreden beslissing op 29 mei 2012 de tuchtmaatregel van “de onmiddellijke, definitieve uitsluiting”.

IV. Nadere precisering van de omvang van de vordering

4. In haar verzoekschrift verklaart verzoekster de omvang van haar vordering te beperken en slechts de schorsing “na te streven in de mate dat deze beslissing, daargelaten de handhaving van de definitieve uitsluiting als tuchtstrafmaat op zich, de weigering inhoudt deze uitsluiting wat de uitwerking in de tijd betreft [te] modereren en meer bepaald te doen ingaan op 31 augustus 2012, met het recht voor verzoekster om haar examen nog aan het GITO Tervuren af te leggen en de deliberende klassenraad van die instelling uitspraak te horen doen over haar attestering, in voorkomend geval na het afleggen van bijkomende proeven”.

V. Herinnering aan de schorsingsvoorwaarden

5. Krachtens artikel 17, §§ 1 en 2, van de gecoördineerde wetten op de Raad van State kan slechts tot schorsing van de tenuitvoerlegging bij uiterst dringende noodzakelijkheid worden besloten onder de drievoudige voorwaarde dat uiterst dringende noodzakelijkheid voorhanden is, dat ernstige middelen worden aangevoerd die de nietigverklaring van de aangevochten beslissing kunnen verantwoorden en dat de onmiddellijke tenuitvoerlegging van de bestreden beslissing een moeilijk te herstellen ernstig nadeel kan berokkenen.

VI. Beoordeling van de uiterst dringende noodzakelijkheid en het moeilijk te herstellen ernstig nadeel

6. Verzoekster wijst erop dat de eindexamens voor de deur staan zodat zij onmogelijk nog een andere school zal vinden om aan de examens deel te nemen en dat zij “nagenoeg zeker” een schooljaar verliest, wat een moeilijk te

herstellen ernstig nadeel vormt, dat zij onvermijdelijk zal ondergaan indien de bestreden beslissing daarenboven niet in het kader van een schorsing bij uiterst dringende noodzakelijkheid wordt beoordeeld.

7. Een verantwoordelijke van het GITO heeft tegenover de auditeur bevestigd dat de examenperiode voor verzoekster een aanvang neemt op maandag 11 juni 2012.

8. Verwerende partij verklaart in haar nota zich voor deze schorsingsvoorwaarden te zullen gedragen naar de wijsheid van de Raad van State. De Raad van zijn kant, oordeelt dat de uiteenzetting van verzoekster overtuigt en beschouwt de beide besproken voorwaarden als vervuld.

VII. Beoordeling van de middelen

A. Eerste middel

Uiteenzetting van het middel

9. Het eerste middel is geput uit de schending van de materiële-motiveringsplicht en de rechten van verdediging.

Verzoekster betwist met klem dat zij zich schuldig zou hebben gemaakt aan de vervalsing van minstens 44 handtekeningen. Zij betoogt dat uit het aan haar meegedeelde tuchtdossier geenszins blijkt hoe de haar ten laste gelegde feiten zouden zijn vastgesteld, dat er documenten worden voorgebracht waarop wordt gesteld dat verzoekster 40 -en volgens haar geen 44- handtekeningen zou hebben vervalst en dat zij verschillende dagen op de stageplaats maar tot 11 uur in plaats van tot 15 uur zou hebben gewerkt, maar dat die verklaringen niet worden gestaafd, dat er geen data worden aangeduid waarop de fraude zou zijn gepleegd, dat overigens uit stukken die niet tot het tuchtdossier behoren blijkt dat er slechts

bij elf handtekeningen vraagtekens worden geplaatst en dat voor zeven handtekeningen van stagementoren wordt vermeld “niet onderzocht”.

Zij beklemtoont “dat de problematiek wel degelijk beperkt blijft tot de handtekening, en er geen sprake is van fraude met betrekking tot de daadwerkelijke fysieke aanwezigheid van verzoekster”. Zij wijst erop dat de handtekening in twijfel wordt getrokken voor dagen waarvoor volgbladen, uitgeschreven evaluaties van de mentor of een door de mentor en stagebegeleider ondertekende activiteitenlijst voorhanden zijn.

Het is volgens haar voorts volstrekt ongeloofwaardig “dat in het raam van een tuchtonderzoek plots door de stage-instelling wordt verklaard dat verzoekster meermaals slecht[s] tot 11u00 in plaats van tot 15u00 zou hebben gewerkt, terwijl er geen enkel spoor van is dat de verantwoordelijke van de stage-instelling dit ooit zou hebben gemeld aan de school”. Dit aspect van de tenlastelegging wordt volgens verzoekster door geen enkel concreet en geloofwaardig element ondersteund.

Bij de feitenvinding dient de tuchtoverheid er rekening mee te houden, aldus verzoekster, “dat het enkel aftekenen van een aanwezigheidslijst iets anders is dan een aangetoonde fraude inzake de afwezigheid zelf, en *a fortiori* moet rekening worden gehouden met het feit dat de effectieve aanwezigheid van verzoekster uitdrukkelijk uit de stukken blijkt”.

Beoordeling

10. Verzoekster heeft op geen enkel ogenblik in de tuchtprocedure zoals die tot nu haar verloop kreeg tegengesproken dat zij de aanwezigheidslijsten op haar stageplaatsen niet steeds op de correcte wijze heeft laten aftekenen. Zij heeft, geconfronteerd met de tenlasteleggingen, integendeel toegegeven zelf de lijsten op een plaats die bedoeld is voor de handtekening van de stagementor te

hebben geparafeerd of minstens, met haar medeweten, haar vader deze lijsten te hebben laten ondertekenen of paraferen.

Dit loutere feit tegen haar eerdere bekentenissen in thans “met klem” ontkennen, geeft geen pas.

Dat is echter ook niet de wijze waarop de Raad het middel opvat, gelet op de wijze waarop verzoekster het middel nog adstrueert. Wel werpt verzoekster op dat het aantal vervalste handtekeningen overdreven is, voorts dat zij wel degelijk aanwezig was en de handtekening dus geen afwezigheid moest verdoezelen en, ten slotte, dat de verklaringen over haar regelmatige vertrek om 11.00u ongeloofwaardig zijn.

11. In de huidige stand van de procedure neemt de Raad aan dat het precieze aantal keren dat opzettelijk niet de handtekening van de stagementor is geplaatst, zonder belang is in het licht van de aperte bekentenissen van verzoekster in het dossier. Vast staat, en verzoekster ontkent ook niet, dat het niet om een uitzonderlijk of sporadisch paraferen ging maar integendeel om een systematisch aftekenen van de aanwezigheidslijsten om tijdig te kunnen vertrekken naar een sporttraining. Zij spreekt het college niet tegen waar dit overweegt dat een vertrek naar de sporttraining “helemaal geen excuus” is en dat “andere schikkingen om toch de bevoegde persoon te laten handtekenen konden worden getroffen”, zoals “eventueel vragen om nadien de aanwezigheidslijst te ondertekenen of schikkingen treffen zodat ze wist waar ze bij het einde van de stagedag haar mentor kon treffen”. Verzoekster laat overigens zelf opvallend na, zowel voor het college als voor de Raad, aan te geven hoeveel handtekeningen slechts wél van haar -of van haar vader- zouden zijn. Dat lijkt voor haar, op basis van de documenten “gepresteerde uren”, nochtans eenvoudig aan te tonen.

In die omstandigheden lijkt de vraag of het om “minstens 44” handtekeningen gaat, of enkele minder, geheel irrelevant.

Het middel is in die mate niet ernstig.

12. Kan met verzoekster worden meegegaan dat er een onderscheid gemaakt kan worden tussen frauderen bij het "aftekenen van een aanwezigheidslijst" en "fraude inzake de afwezigheid zelf", dan stelt de Raad van State vooralsnog vast dat, met uitzondering van wat hierna onder punt 13 ter sprake komt, de tuchtoverheid aan verzoekster met betrekking tot de "minstens 44 vervalste handtekeningen volgens de stukken in het dossier" niet een gemaskeerde ongewettigde afwezigheid verwijt maar juist wel, en enkel, het "veelvuldig" vervalsen van handtekeningen zelf "van verschillende personen op verschillende stageplaatsen", dat "eerder een vaste werkwijze [is] dan een uitzonderlijke 'praktische oplossing' omdat ze niet meteen haar stagementor vond".

In zoverre het middel uitgaat van het tegendeel is het niet ernstig.

13.1. Verzoekster wordt daarentegen wél ook verweten "dat zij enkele keren enkele uren vroeger dan toegelaten is vertrokken op haar stageplaats" en bijgevolg in die mate ook "het gebruik van valse handtekeningen om te attesteren dat ze sommige dagen tot 15u aanwezig was, terwijl ze volgens de verklaring van het diensthoofd [van de stageplaats Sint Bernardus, De Vleugt] slechts tot 11u aanwezig was".

Dit tuchtverwijt heeft verzoekster wél ook voor de tuchtoverheid in beroep met klem tegengesproken.

Verwerende partij laat dit onderdeel van het middel in haar nota met opmerkingen *quasi* onbesproken. Enkel merkt zij in het algemeen op geen reden te zien waarom de verklaringen van de stageplaatsen ongeloofwaardig zouden zijn, en dat het feit dat een en ander niet onmiddellijk en spontaan is gemeld hun geloofwaardigheid niet ondermijnt zodat van een schending van de motiveringsplicht geen sprake is. Ter terechtzitting stelt verwerende partij dat de geloofwaardigheid van de verklaring ook hieruit blijkt, dat de betrokkene niet met

de school is verbonden maar een onafhankelijke buitenstaander is. Ondergeschikt betoogt verwerende partij ter terechtzitting dat de afwezigheid van verzoekster in het geheel van de tenlasteleggingen slechts marginaal heeft meegespeeld bij de sanctie.

13.2. Van een tuchtdossier mag worden verwacht, zo lijkt, dat het de aan de tuchtrechtelijk vervolgde leerling ten laste gelegde tuchtfeiten zeer precies omschrijft en in tijd en ruimte situeert. Immers, alleen dan kan de tuchtrechtelijk vervolgde leerling zich doelmatig verweren. Vaag of niet gesitueerde feiten maken een verweer bijzonder moeilijk, zo niet onmogelijk.

Belangrijk is onder meer de vermelding wanneer precies de gelaakte feiten zich hebben voorgedaan. De precieze situering in tijd is noodzakelijk opdat de tuchtrechtelijk vervolgde leerling in staat wordt gesteld haar verweer ten volle te doen gelden, meer bepaald wat dat tijdsbestek betreft. Dat geldt des te meer wanneer de verweten tuchtfeiten precies betrekking hebben op het tijdsgebruik van de betrokkene. Anderzijds verschaft de precieze tijdsaanduiding van de tuchtfeiten de tuchtoverheid ook de mogelijkheid om in het kader van een zorgvuldige bewijsvoering de materiële juistheid van de tenlastelegging en van het verweer van de leerling daar tegenover, te controleren en af te wegen. Het laat zich derhalve aanvoelen dat het tijdselement rechtstreeks afstraalt op de juistheid van de tenlastelegging. Alleen een precieze omschrijving en situering in tijd en ruimte maken het mogelijk feiten te onderscheiden van loutere beweringen, welke laatste geen aanleiding kunnen geven tot het opleggen van een tuchtsanctie.

13.3. Het besproken tuchtfeit vindt *prima facie* alleen steun in de volgende verklaring van 26 april 2012 van het diensthoofd van “De Vleugt” van het woon- en zorgcentrum Sint-Bernardus te Bertem (stuk nr. 6 van het administratief dossier):

> “meerdere dagen tot 11 u gewerkt ipv tot 15.”

Een dergelijk vage omschrijving van een tuchtfeit, waarvan op geen enkel moment nader wordt toegelicht op welke dagen verzoekster zich niet aan de afgesproken te presteren uren zou hebben gehouden en door wie die feiten zouden zijn vastgesteld, strijdt, op het eerste gezicht, met de eerder vermelde plicht van het bestuur om tuchtfeiten zeer precies te omschrijven en in tijd en ruimte te situeren.

Dit klemt des te meer nu het stagereglement van verwerende partij -overigens terecht- de aanwezigheid van een leerling op de stageplaats cruciaal acht en elke afwezigheid wil ingehaald zien (artikel 5, § 3, van het stagereglement) -afwezigheden zonder verwittiging zelfs dubbel- en aan de school en de stagegever een stok achter de deur geeft om afwezigheden te sanctioneren: artikel 5, § 3, van het stagereglement bepaalt niet alleen dat afwezigheden te allen tijde moeten worden ingehaald -ook afwezigheden wegens ziekte-, maar ook dat "[i]ndien de leerling-stagiair(e) tweemaal zonder geldige reden afwezig is op de stageplaats, […] hij/zij samen met zijn/haar ouders/voogd [zal] gehoord worden en […] een sanctie volgt. De leerling kan omwille van ernstige feiten en enkele verwittigingen definitief uitgesloten worden"; volgens artikel 13, 3°, van het stagereglement heeft de stagegever "het recht om de stageovereenkomst te verbreken bij wangedrag of zware inbreuken tegen het stagereglement vanwege de stagiair, bij zijn/haar herhaalde onwettige afwezigheden of veroorzaking van zware schade". Opdat dergelijke sancties kunnen worden toegepast, is dan weer wel vereist, zo lijkt, dat "[a]fwezigheden zonder geldige reden of afwezigheden zonder verwittigen, […] zo vlug mogelijk door de stagegever aan de directeur van de onderwijsinstelling [worden] medegedeeld". Een dergelijke spoedige mededeling lijkt thans niet voorhanden, aangezien verzoekster volgens de stukken waarover de Raad beschikt, stage liep in de periode 21 februari 2012-28 maart 2012. Evenmin heeft de stagementor van deze beweerde afwezigheden melding gemaakt in de stagemap van verzoekster, terwijl zulks toch het middel bij uitstek lijkt om met de school te communiceren en over verzoeksters functioneren tijdens de stage te rapporteren.

13.4. De voorgaande vaststellingen doen de Raad van State op het eerste gezicht aannemen dat verwerende partij niet ermee mocht volstaan, in antwoord op het verweer van verzoekster, in de bestreden beslissing louter te motiveren dat er "geen enkele reden [is] om de geloofwaardigheid van die verklaring in twijfel te trekken" en dat zij het bedoelde tuchtfeit niet zonder nader onderzoek voor afdoende bewezen mocht houden.

13.5. Aangezien de bestreden tuchtstraf aan verzoekster mede wordt opgelegd voor dit tuchtfeit, zonder dat uit de beslissing op het eerste gezicht blijkt dat het slechts als een bijkomstig of marginaal gegeven in de tuchtzaak is betrokken, vermag de Raad van State niet zonder zich in de plaats van de verwerende partij te stellen -waartoe hij niet bevoegd is, zoals verwerende partij in haar nota terecht opmerkt-, besluiten dat door de tuchtoverheid evengoed de tuchtstraf van onmiddellijke en definitieve uitsluiting zou zijn opgelegd, óók indien zij geen rekening had gehouden met de tweede tenlastelegging en alleen de andere tenlastelegging in aanmerking had genomen.

14. In die mate is het eerste middel ernstig.

B. Tweede middel

Standpunt van de partijen

15. In het tweede middel voert verzoekster de schending aan van "het redelijkheidsbeginsel en het evenredigheidsbeginsel, en van artikel 5.2.3.2.3 van de Omzendbrief S064" omdat haar de zwaarst mogelijke tuchtsanctie wordt opgelegd "onder de meest strikte modaliteiten, met name onmiddellijk, en dit zonder mogelijkheid om nog examens af te leggen aan de school en in de wetenschap dat die sanctie des te zwaarder weegt nu zij er onvermijdelijk tot leidt dat verzoekster haar schooljaar zal verliezen".

16. Verwerende partij antwoordt in de nota met opmerkingen "dat het in redelijkheid niet ondenkbaar is dat voor de gepleegde feiten de onmiddellijke en definitieve uitsluiting wordt opgelegd":

> "Verzoekster meent dat de strafmaat vooral te zwaar is -niet zozeer omdat ze definitief zou worden uitgesloten- maar vooral om[dat] de uitsluiting onmiddellijke uitwerking heeft. Ze verklaart vrede te kunnen nemen met een definitieve uitsluiting vanaf 31 augustus 2012, zodat ze haar examens nog kan afleggen. Dit zou er echter op neerkomen dat verzoekster elke straf ontloopt. Ze volgt immers het tweede jaar van de derde graad secundair onderwijs. Indien ze slaagt in haar examens bezit ze een einddiploma en hoeft ze zich helemaal niet meer in te schrijven in enige school. Een uitsluiting vanaf 31 augustus 2012 zou in de praktijk neerkomen op straffeloosheid en onevenredig licht zijn in verhouding tot de feiten én in verhouding tot de bestraffing van andere leerlingen die fraude pleegden."

Beoordeling

17.1. Artikel 114 van de Codex Secundair Onderwijs bepaalt:

> "Een definitieve uitsluiting gaat in tijdens het schooljaar en uiterlijk op 31 augustus van dat schooljaar. Als de uitsluiting echter ingaat voor 30 juni van het schooljaar, dan blijft de leerling ingeschreven tot op het ogenblik van inschrijving in een andere school of een ander centrum. In afwijking hiervan kan de school of het centrum een leerling die niet meer leerplichtig is en tijdens het schooljaar definitief wordt uitgesloten, ook uitschrijven vanaf de 30ste lesdag volgend op de dag dat de definitieve uitsluiting ingaat. De leerling moet door de school of het centrum en door het begeleidende centrum voor leerlingenbegeleiding actief worden bijgestaan bij het zoeken naar een andere school of een ander centrum.
> Bij elke uitsluiting die ingaat voor 30 juni van het schooljaar kunnen de betrokken personen een gemotiveerde vraag stellen tot opvang door de school of het centrum. Als op die vraag wordt ingegaan, dan maakt de school of het centrum afspraken met de betrokken personen en de leerling over de opvangvoorwaarden. Weigering van opvang moet door de school of het centrum schriftelijk worden gemotiveerd aan de betrokken personen."

17.2. De Raad van State wenst nu reeds op te merken, ook al mag aan de in het middel ingeroepen omzendbrief op het eerste gezicht geen verordenende kracht worden toegeschreven, dat de vermelding in die omzendbrief dat bij het

uitspreken van een definitieve uitsluiting in de laatste maanden van het schooljaar de tuchtoverheid “mee in overweging [moet] nemen dat deze beslissing een zware hypotheek legt op de studieloopbaan van de betrokken leerling” een correcte bijzondere verwoording lijkt te zijn van het redelijkheidsbeginsel en het evenredigheidsbeginsel. Verwerende partij kan moeilijk ontkennen dat door het ogenblik waarop de sanctie wordt opgelegd de op haar rustende verplichting om verzoekster “actief [bij te staan] bij het zoeken naar een andere school” zeer illusoir is. Verzoekster zal dus overeenkomstig de geciteerde bepaling van de Codex ingeschreven blijven in het GITO, en de over haar delibererende klassenraad van het GITO zal als enige bevoegd zijn om zich op het einde van het schooljaar uit te spreken over het al dan niet geslaagd zijn van verzoekster.

Die vaststelling leidt op het eerste gezicht tot een mogelijke paradox. De bevoegde over verzoekster delibererende klassenraad van het GITO zal immers moeten nagaan of hij, aan de hand van de door verzoekster geboekte resultaten, zich vermag uit te spreken over haar attestering en vervolgens al dan niet een diploma uitreiken. Indien de klassenraad meent niet over voldoende gegevens te beschikken, lijkt de regelgeving hem te brengen tot de optie van uitgestelde proeven. Verwerende partij verklaart ter terechtzitting dat die optie haaks staat op de opgelegde tuchtmaatregel. Die lezing van de tuchtmaatregel dan weer, staat op gespannen voet met het recht van een leerling op een vaststaande uitslag.

17.3. De Raad is het met verzoekster *prima facie* dan ook eens dat met zulke definitieve uitsluiting met onmiddellijke ingang pal voor de eindexamens in ieder geval omzichtig moet worden omgesprongen. Dit impliceert, zo lijkt, dat de tuchtoverheid in haar beslissing passend moet motiveren waarom de opgelegde uitsluiting van een leerling op een ogenblik waarop een effectieve inschrijving in een andere school onmogelijk is geworden, óók gepaard moet gaan met het ontzeggen van elke mogelijkheid om nog examens af te leggen zodat het niet volstaat om louter te poneren dat de straf niet kennelijk onredelijk is, zoals verwerende partij in de thans bestreden beslissing de betreffende vraag van verzoekster pareert.

17.4. De vraag of het evenredigheidsbeginsel is geschonden, komt evenwel maar ten volle aan de orde in zoverre de aan die maatregel ten grondslag liggende tuchtfeiten afdoende zijn vastgesteld. Bij de bespreking van het eerste middel is gebleken dat dit niet het geval lijkt te zijn, zodat het tweede middel in dat opzicht voorbarig lijkt en dus niet ernstig is.

C. Derde middel

Standpunt van de partijen

18. In het derde middel voert verzoekster de schending aan van het gelijkheidsbeginsel en van de formele-motiveringsplicht. Zij doet gelden dat er ook andere leerlingen de praktijk van het plaatsen van een handtekening ter staving van de gepresteerde uren hebben toegepast, wat ook blijkt uit de bestreden beslissing zelf en dat die leerlingen een minder zware tuchtstraf hebben opgelegd gekregen, namelijk de definitieve uitsluiting per 31 augustus 2012. Verzoekster wijst erop dat zij "binnen de mogelijkheden waarover zij beschikt, alle elementen [heeft] voorgelegd die het bewijs vormen van de gelijkaardige feiten in hoofde van andere leerlingen", dat zij op die manier haar betoog aannemelijk en geloofwaardig heeft gemaakt "in die mate […] dat het niet om een blote bewering gaat" en dat het in zo een geval aan het bevoegde gezag toekomt om als beroepsinstantie binnen de eigen administratie navraag te doen om zich een volledig beeld te kunnen vormen omtrent de precieze omstandigheden en de eventueel pertinente verschillen in hoofde van de betrokken leerlingen. Dit onderzoek is volgens verzoekster te dezen niet gevoerd.

19. Verwerende partij antwoordt dat het schoolbestuur de verschillende gevallen van fraude die werden vastgesteld heeft aangepakt en bestraft, zij het dat de strafmaat sterk verschilt naar gelang de feiten en de concrete omstandigheden van het dossier.

Van de verwerende partij kan niet worden verlangd, zo meent zij, dat zij in de bestreden beslissing in detail een vergelijking zou maken tussen de verschillende leerlingen die werden gestraft. Dit zou de privacy van deze leerlingen schenden en ook het ambtsgeheim van de schooldirectie in het gedrang brengen. De verwerende partij "kan dan ook niet verder gaan dan te vermelden dat twee leerlingen die ook onmiddellijk werden verwijderd uit de school, maar worden toegelaten de examens af te leggen, respectievelijk slechts één of enkele handtekeningen hadden vervalst, hoofdzakelijk op formulieren die de uitvoering van een (wel degelijk uitgevoerde) stage opdracht bevestigen en dus niet op aanwezigheidslijsten. Twee andere leerlingen die -in tegenstelling tot verzoeksterspontaan kwamen opbiechten dat ze één paraaf zelf hadden gezet op een (wel degelijk uitgevoerde) stage opdracht, werden o.m. gelet op hun eerlijkheid lichter gestraft met extra opdrachten". Verwerende partij wijst op het contrast met verzoeksters gedrag:

> "Er zijn dus wel degelijk objectieve en pertinente verschillen tussen verzoekster en andere leerlingen die werden gestraft.
> De strafmaat wordt in de bestreden beslissing overigens omstandig formeel gemotiveerd.
> Daarenboven moet worden benadrukt dat in de leerplannen veel belang wordt gehecht aan de attitude van de leerling, zoals eerlijkheid, zodat terecht werd geoordeeld dat een zware bestraffing vereist is."

Beoordeling

20. In haar beroepschrift voor het college van burgemeester en schepenen van de gemeente Tervuren deed verzoekster onder meer het volgende gelden:

> "In de mate dat aan medeleerlingen van verzoekster, in hoofde van wie dezelfde fraude is vastgesteld met betrekking tot de handtekening van de aanwezigheidslijst op de stageplaats, een lichtere tuchtsanctie werd opgelegd, met name de definitieve uitsluiting doch met behoud van het recht om nog examens af te leggen, schendt de bestreden beslissing het gelijkheidsbeginsel.
> Zoals reeds aangegeven kan verzoekster erin meegaan dat de school en het schoolbestuur van oordeel zijn dat het noodzakelijke vertrouwen in ver-

> zoekster als leerling is geschokt. Aangezien het het laatste jaar van de opleiding betreft, beoogt verzoekster volgend schooljaar in elk geval geen nieuwe inschrijving in de school. Verzoekster zal sowieso dus na het einde van dit schooljaar niet langer aan het GITO Tervuren verbonden zijn.
> In de geest van het bovenstaande vraagt verzoekster dat de bestreden beslissing zou worden hervormd, zodat zij ingeschreven blijft tot 31 augustus 2012 en dat zij, desgevallend met uitsluiting van de mogelijkheid om lessen bij te wonen, wel de [mogelijkheid] krijgt om alle examens af te leggen, met inbegrip van de eventueel nog resterende onderdelen van de geïntegreerde proef. Verzoekster wijst er bij dit alles op dat zij steeds goede studieresultaten behaalde en dat de voorliggende feiten geenszins van aard zijn te besluiten dat haar aanwezigheid op school enig gevaar voor haarzelf, de medeleerlingen of de school zou inhouden."

In de bestreden beslissing beantwoordt verwerende partij die grief als volgt:

> "Volgens de beroepsindiener is het gelijkheidsbeginsel geschonden omdat aan medeleerlingen bij wie dezelfde fraude is vastgesteld, een lichtere tuchtstraf werd opgelegd, met name de definitieve uitsluiting doch met behoud van het recht om nog examens af te leggen.
> Van een schending van het gelijkheidsbeginsel in tuchtzaken kan maar sprake zijn wanneer in feite en in rechte gelijke gevallen ongelijk worden behandeld, zonder dat daarvoor een objectieve verantwoording bestaat. Het is aan degene die dat aanvoert, om dit aan te tonen. In [casu is] niet aangetoond dat de twee andere gevallen volkomen vergelijkbaar waren met het geval van de beroepsindiener. Ook twee andere leerlingen kregen een bijzonder zware straf, maar hoogstwaarschijnlijk waren de feiten net iets minder ernstig; het college kan zich bij gebrek aan beroep tegen die straffen daar niet over uitspreken. Daar de betrokkene aanvoert dat het dezelfde fraude betreft, is het verschil wellicht gelegen in de veelvuldigheid van de fraude."

21. Verwerende partij hanteert opvallend termen als "hoogstwaarschijnlijk" en "wellicht", termen die geenszins de van een tuchtoverheid op dat vlak te verwachten duidelijkheid en zekerheid aantonen. Een aldus geformuleerde repliek van verwerende partij op het bezwaar van verzoekster geeft op het eerste gezicht aan dat de tuchtoverheid helemaal géén onderzoek heeft gevoerd naar de mogelijke vergelijkbaarheid van de verschillende tuchtdossiers, waarvan zij het bestaan overigens niet ontkent maar, integendeel, eerder lijkt te bevestigen. Verwerende partij heeft derhalve, zo lijkt, onmogelijk rekening kunnen houden met de

"concrete omstandigheden" en "specifieke karakteristieken" van de verschillende zaken, elementen die precies een verschil in behandeling hadden kunnen verantwoorden. Nochtans beschikte zij, als bevoegd gezag van de betrokken onderwijsinstelling, over de mogelijkheid om een en ander zorgvuldig uit te klaren. Verzoekster kan wat dat betreft worden bijgevallen waar zij betoogt dat zij zelf heeft gedaan wat van haar in de huidige procedure mag worden verwacht wat nodig is om de vergelijkbaarheid van de dossiers minimaal aannemelijk te maken en om, bijgevolg, van het bestuur een concrete weerlegging te mogen verwachten.

Het motief waarmee verwerende partij de onderscheiden behandeling van verzoekster en twee medeleerlingen verantwoordt -"hoogstwaarschijnlijk waren de feiten net iets minder ernstig" en "het verschil [is] wellicht gelegen in de veelvuldigheid van de fraude"-, wijst slechts op giswerk en is derhalve *prima facie* niet deugdelijk.

22. Dat verwerende partij thans in de nota met opmerkingen gewag maakt van het feit dat de twee andere leerlingen "slechts één of enkele handtekeningen hadden vervalst, hoofdzakelijk op formulieren die de uitvoering van een (wel degelijk uitgevoerde) stage opdracht bevestigen en dus niet op aanwezigheidslijsten", verandert daar niets aan. Ten eerste is dit een motief *post factum*, waarvan verzoekster geen kennis had op het ogenblik dat zij haar vordering heeft ingesteld en waarmee de Raad van State derhalve thans geen rekening vermag te houden. Bovendien verliest verwerende partij daarmee op het eerste gezicht uit het oog dat in het kader van het eerste tuchtfeit evenmin wordt betwist dat verzoekster aan de verplichting tot aanwezigheid op de stageplaats heeft voldaan en dat wat betreft het tweede tuchtfeit -namelijk dat zij "meerdere dagen" niet de vereiste uren zou hebben gepresteerd- bij de bespreking van het eerste middel is gebleken dat het niet op deugdelijke gronden is gesteund.

23. In die mate is het derde middel eveneens ernstig.

VIII. Slotsom

24. Er is voldaan aan de schorsingsvoorwaarden.

Hierna wordt in het dictum rekening gehouden met de door verzoekster zelf uitdrukkelijk aan haar vordering gegeven draagwijdte.

BESLISSING

De Raad van State beveelt de schorsing van de tenuitvoerlegging bij uiterst dringende noodzakelijkheid van de beslissing van 29 mei 2012 van het college van burgemeester en schepenen van de gemeente Tervuren waarbij Jill Van Meerbeeck bij tuchtmaatregel "de onmiddellijke, definitieve uitsluiting" uit het gemeentelijk Instituut voor Technisch Onderwijs Tervuren wordt opgelegd, doch enkel in de mate, eensdeels, dat de tuchtmaatregel van de definitieve uitsluiting ingaat vóór de datum van 31 augustus 2012 en, anderdeels, dat aan verzoekster niet de mogelijkheid wordt gegeven aan de examens en eventuele bijkomende proeven deel te nemen.

Dit arrest is uitgesproken te Brussel, in openbare terechtzitting van 7 juni 2012, door de Raad van State, XIIe kamer, samengesteld uit:

Geert Van Haegendoren,	staatsraad, waarnemend voorzitter,

bijgestaan door

Frank Bontinck,	griffier.

De griffier	**De voorzitter**
Frank Bontinck	**Geert Van Haegendoren**